

Kommande utmaningar och möjligheter inom textilproduktion

2024-03-05

Grundläggande förståelse

Styrning

- **Lagar och förordningar** är direkt bindande. En överträdelse mot dessa är således straffbar. På engelska översätts 'förordning' med '**regulation**'.
- En **föreskrift** ger mer detaljerad information inom en specifik lag eller föreskrift och är därmed också bindande.
- Ett **EU-direktiv** sätter upp mål och riktlinjer som är bindande men medlemsländerna väljer själva hur vägen till uppfyllandet av dessa ska se ut i den nationella lagstiftningen.

Vägledning

Vägledning sker vanligtvis genom **allmänna råd** och **rekommendationer** från myndigheter och är inte rättsligt bindande. Allmänna råd är däremot rättsligt *grundade* och rekommendationer vilar på saklig/vetenskaplig grund.

Förkortningar

Styrmedel inom EU får vanligtvis egna förkortningar. Här följer en lista på några förkortningar som är bra att ha koll på när det kommer till textil:

- **CEAP** - Circular Economy Action Plan
- **CSDDD** - Corporate Sustainability Due Diligence Directive (komplement till CSRD)
- **CSRD** (tidigare NFRD) - Corporate Sustainability Reporting Directive
- **DPP** - Digital Product Passport
- **ECGTD** - Empowering Consumers in the Green Transition Directive
- **EGD** - European Green Deal
- **EPR** - Extended Producer Responsibility
- **ESG** - Environmental Social and Governance
- **ESPR** - Ecodesign for Sustainable Products Regulation
- **ESRS** - European Sustainability Reporting Standards
- **GCD** - Green Claims Directive
- **PEF** - Product Environmental Footprint method
- **SME** - Small and Medium-sized Enterprises
- **UCPD** - Unfair Commercial Practices Directive

Viktigt att hålla koll på fyra år framåt:

2024

2025

2026

2027

- ESG-rapportering - CSRD ersätter NFRD för större bolag.

- Kommunerna måste samla in textil separat, vilket för producenten innefattar **krav** på anslutning till **producentansvarsorganisation (PAO)** för hanteringen av avfall och **förbud** mot förbränning av osålda kläder/textiler.

- **Ekodesigndirektivet** börjar ställa krav på material och sammansättning. Varorna ska produceras för att hålla längre, vara reparerbara samt bestå av material som kan separeras, återanvändas och återvinnas.

- **Miljömärkningar** måste certifieras av tredje part och får inte hänvisa till kompensatoriska åtgärder.
- Återförsäljare ska kunna ge **hållbarhetsgaranti** samt informera om reparationsmöjligheter.
- Krav på **digitala produktpass** som redogör för fibersammansättning, cirkularitet och annan miljömässigt viktig information.
- CSRD börjar gälla även för SME:s = högre krav på **redovisning** av klimat- och miljöpåverkan i produktion och transport.

Ekodesigndirektivet gäller alla företag, stora som små.

EU:s strategi för hållbara och cirkulära textilier

För att minska just textilindustrins påverkan på klimat, miljö och människa har EU tagit fram en specifik strategi som implementerar åtaganden i EGD och CEAP.

ESPR - Ekodesigndirektivet

Kravet innebär produktion för förlängd livslängd av produkt och råvaror genom:

- hög kvalitet i fiber, färger och sömnad
- möjlighet att lappa och laga
- färre, återvunna och återvinningsbara komponenter inblandade i fibertillverkning och sammansättning av färdig produkt

I anslutning till detta finns planer på att införa ett negativt incitament för destruktion av sålda eller återlämnade varor och därmed krav på redovisning av dessa strömmar. För att minska utsläppen av mikroplaster ställs högre krav på materialkvalitet och vattenrening i tillverkningsprocessen.

Här kan du ta del av EU:s strategi för hållbara och cirkulära textilier:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022DC0141&from=EN>

Här kan du läsa mer om bland annat Ekodesigndirektivet:

<https://www.ri.se/sv/berattelser/sa-ska-textilindustrin-bli-mer-transparent-och-hallbar>

DPP - Digitalt produktpass

Textilprodukter ska förses med information om fibersammansättning, cirkularitet och andra miljömässigt viktiga aspekter. Detta för att öka transparensen och kommunikationen genom värdekedjan.

Här kan du läsa mer om digitala produktpass och hur de anknyter till Ekodesigndirektivet: <https://gs1.se/digitala-produktpass/>

EPR - Utökad producentansvar

I och med EU:s avfallsdirektiv utökas även producentansvaret för textil. Källsorteringen av textilavfall (januari, 2025) innebär en direkt koppling till produktion som möjliggör återanvändning och återvinning. Avgifter kopplade till producentansvaret är tänkta att ta hänsyn till dessa aspekter.

Här kan du läsa mer om avfallshantering och producentansvaret för textil: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/avfallslag/textilavfall/>

ECGTD, GCD, UCPD och PEF - Stoppa greenwashing och öka insynen

Senast år 2026 ska lagstiftning träda i kraft som förbjuder miljömärkning utifrån kompensation. Hållbarhetsmärkningar får därmed endast hänvisa till egen produktion och måste verifieras av tredje part. EU:s miljömärkning kommer att lyftas för att få ett enhetligt märkningssystem som gör det lätt att förstå och jämföra produkters miljömärkning. Återförsäljare ska kunna ge en garanti för hållbarhet samt informera om reparationsmöjligheter via ett reparerbarhetsindex.

Här kan du läsa mer om den nya lagstiftningen mot greenwashing:

<https://www.ivl.se/press/nyheter/2024-02-29-ny-lag-ska-satta-stopp-for-greenwashing.html>

CSRD och ESRS - Revisionskrav

CSRD innebär nya krav på revision utifrån miljömässiga, sociala och ekonomiska aktiviteter och investeringar. 2024 börjar direktivet gälla de största bolagen och år 2026 ska även SME:s börja sitt arbete inför redovisning i början av 2027. Redan under 2024 kommer de större bolagen dessutom kräva bättre insyn även hos sina underleverantörer.

Här kan du läsa mer om vad CSRD betyder för textilindustrin:

<https://www.carbonfact.com/blog/policy/corporate-sustainability-reporting-directive>

Verktyg som kan underlätta din produkts klimatpåverkan:

<https://www.carbonfact.com/>

Nationell implementering

Textile and fashion 2030

Textile and fashion 2030 är den nationella plattformen för hållbart mode och textil. Plattformen har identifierat sju huvudsakliga mål som anses vara prioriterade i arbetet för hållbarhet genom värdekedjan av textil, utifrån FN:s 17 globala mål i Agenda 2030.

- Mål 6: Rent vatten och sanitet
- Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion
- Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna
- Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald
- Mål 17: Genomförande och globalt partnerskap

Här kan du läsa hela texten om hur Textile & fashion 2030 arbetar med FN:s globala mål:

<https://textileandfashion2030.se/wp-content/uploads/2020/11/Textile-Fashion-2030-Prioriterade-Globala-mal.pdf>

Några åtgärder för en mer hållbar textilproduktion

Ju närmare desto bättre

Lokal produktion i största möjliga mån ger ett flertal plus i hållbarhetskanten:

1. Färre/kortare transporter ger lägre klimatpåverkan
2. Färre inblandade i produktionskedjan ger ökad transparens, tillförlitlighet och spårbarhet
3. Mer homogena riktlinjer för utsläpp och miljöpåverkan ger mer tillförlitlig översikt och rapportering

På begäran

En produktion som är flexibel nog att justeras utefter lagda beställningar motverkar ett av de stora problemen med dagens textilindustri - överproduktion.

Personligt = hållbart

En vara som har inneburit någon typ av personlig investering, i form av exempelvis tid eller färdigställande, har större förutsättningar för ett långt liv. Människor tenderar att lägga mer värde och uppskattning i resultatet av någonting som de själva varit delaktiga i. Personlig design är således inte endast kopplat till tycke och smak utan även till hållbar konsumtion.

Be om råd, samverka och dela med er

En hållbar textilproduktion kräver innovativa lösningar. Innovation sker sällan i slutna rum utan genom gränsöverskridande erfarenhets- och kunskapsutbyten. Börja utbilda dig redan nu och ta stöd och inspiration av de nätverk som redan finns.